ಅಹಂ-ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಸಾಧನೆ

ಮನೋಗತ

‘ನಾನು ಹೋದರೆ ಹೋದೇನು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕನಕದಾಸರ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಕ್ತಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿನ ‘ನನ್ನತನ’ದ, ಅಂದರೆ ಅಹಂಭಾವದ ವ್ಯರ್ಥತೆಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಹಂಭಾವವು ಮನುಷ್ಯನ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸುಖದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಹಂಭಾವದ ಬೀಜವು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯ, ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿಗ, ಅಶಿಕ್ಷಿತ-ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಹಂಭಾವವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅಹಂಭಾವವು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹುಲ್ಲಿನಂತಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬೇರುಸಮೇತ ನಾಶಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನಮಗೆ ಸತತವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅದರಂತೆಯೇ ಅಹಂಭಾವವು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗದ ಹೊರತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯ ಬೆಳೆಯು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ; ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಹಂಭಾವವು ಎಷ್ಟು ಬೇರೂರಿರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶಮಾಡಲು ಸಹಜ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದುದರಿಂದ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅಹಂಭಾವವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಎಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಹಂಭಾವದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ಅಹಂಭಾವದ ವಿಧಗಳು, ನಿರ್ಮಾಣ, ನಾಶ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಅಹಂಭಾವವು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಹಂಭಾವದಿಂದಾಗುವ ನಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಅಹಂಭಾವ ನಾಶವಾಗುವುದರ ಮಹತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲು ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗನುಸಾರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಸುಲಭವಾಗಿರುವ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಸಾಧಕರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಅನುಭೂತಿಗಳನ್ನೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಡೆ, ಇತರ ಸಾಧಕರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನುಭೂತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಪ.ಪೂ. ಡಾಕ್ಟರ’ ಅಥವಾ ‘ಪ.ಪೂ. ಡಾ. ಆಠವಲೆ’ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ; ಅದು ಸಂಕಲನಕಾರರಲ್ಲಿನ ಪರಾತ್ಪರ ಗುರು ಡಾ. ಆಠವಲೆಯವರ ಬಗೆಗಿನದಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿರುವ ‘ಅಹಂ’ ನಿರ್ಮೂಲನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಶೀಘ್ರ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಶ್ರೀ ಗುರುಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. - **ಸಂಕಲನಕಾರರು**

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

(ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳನ್ನು '*' ಈ ಗುರುತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.)

೧. 'ಅಹಂ' ಶಬ್ದದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ೧೮

೨. ಅಹಂ ಶಬ್ದದ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದಗಳು ೧೮

೩. ಅಹಂಭಾವದ ವಿಧಗಳು ೧೮

೪. ಮಟ್ಟಕ್ಕನುಸಾರ ಅಹಂನ ವಿಧ, ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ೨೧

೫. ಅಹಂ ಮತ್ತು ಇತರ ೨೧

೫ ಅ. ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಂ ೨೧

೫ ಆ. ಉನ್ನತರು ಮತ್ತು ಅಹಂ ೨೨

೫ ಇ. ಕುಂಡಲಿನಿ ಮತ್ತು ಅಹಂ ೨೩

೫ ಈ. ಕೆಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಹಂ ೨೪

೬. ಅಹಂನ ನಿರ್ಮಿತಿ ೨೪

೬ ಅ. ಅಹಂಭಾವ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದರ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ೨೪

೬ ಆ. ಅಹಂಭಾವ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದರ ಕಾರಣಗಳು ೨೫

೭. ಅಹಂನಿಂದಾಗುವ ನಷ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಅಹಂ ನಾಶವಾಗುವುದರ ಮಹತ್ವ ೩೧

* ಅಹಂಭಾವದಿಂದಾಗಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ೩೧

* ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗದಿರುವುದು ೩೪

* ಈಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ ಏಕರೂಪವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು ೩೪

* ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗದಿರುವುದು ೩೫

* ಅಹಂಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಈಶ್ವರನು ಕೆಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ೩೭

೮. ಅಹಂಭಾವ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಮಹತ್ವದ ಘಟಕಗಳು (ಸೇವೆ, ತ್ಯಾಗ, ಪ್ರೀತಿ (ನಿರಪೇಕ್ಷ ಪ್ರೇಮ), ನಾಮಜಪ ಇತ್ಯಾದಿ) ೩೮

೯. ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೪೩

೯ ಅ. ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸಾರ ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೪೩

* ಸ್ವಭಾವದೋಷಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ೪೩

* ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ವೃತ್ತಿ ೪೪

* ಸತತವಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇತರರಿಂದ ಕಲಿಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ೪೫

೯ ಆ. ಕರ್ಮಯೋಗಕ್ಕನುಸಾರ ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೫೬

೯ ಇ. ಜ್ಞಾನಯೋಗಕ್ಕನುಸಾರ ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೫೬

* ದೇಹದ ಅಥವಾ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಃಖವು ತನ್ನದಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ೫೬

* 'ನಾನು', 'ನನ್ನದು' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದಿರುವುದು ೫೭

* ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ವಿಶ್ವದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ೫೭

೯ ಈ. ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕನುಸಾರ ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೫೯

* 'ಈ ದೇಹವು ನನ್ನದಲ್ಲ, ಪರಮೇಶ್ವರನದ್ದಾಗಿದೆ' ಎಂಬ ಅರಿವಿಡುವುದು ೫೯

* ದೇವರು ನನ್ನವನಲ್ಲ, ನಾನು ದೇವರವನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ೬೦

* ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದೇವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನಿಡುವುದು ೬೧

೯ ಉ. ಗುರುಕೃಪಾಯೋಗಾನುಸಾರ ಅಹಂ ದೂರಗೊಳಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ೬೪

* ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ೬೫

* ಗುರುಗಳಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಗುರುಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದೇಣಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದು ೬೭

೯ ಊ. ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ, ಗುರುಕೃಪೆ ಮತ್ತು ಅಹಂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ೬೭

೧೦. ಅಹಂಭಾವ ನಾಶವಾಗುವುದರ ಹಿಂದಿನ ತತ್ತ್ವ ೬೭

೧೧. ಅಹಂಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾದ ನಂತರದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ೬೮

* ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ೬೮

* ಪ್ರೀತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ೬೮

೧೨. ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧಕರು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಅನುಭೂತಿಗಳು ೬೯

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ವಿಷಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇತರ ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು ಹಾಗೂ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಸದಲ್ಲಿ ಆಧಾರ ಕ್ರಮಾಂಕಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಆಧಾರಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.